

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 16. junija 1942-XX

na posamezni številki lir 0*60

Novo dovoljeni pribitki k prodajni ceni

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino,

na podlagi določil čl. 1, naredbe od 9. V. 1941-XIX št. 17, Sl. list 38/41 v zvezi z določili čl. 2. uredb. o cenah, Sl. list 238/26/41,

na podlagi prošnje Pokrajinske zveze delodajalcev — Združenja trgovcev v Ljubljani od 10. IV. 1942-XX za odobritev brutopribitkov za blago navedeno spodaj,

po ugotovitvi, da je zaprosilo utemeljeno,

odobruje

sledenč brutopribitke v prodaji na debelo in na drobno:

Pribitek na nabavno ceno v prodaji na debelo	na drobno
1. Toaletna mila in razirne kreme	15 30
2. Zobne paste	20 30
3. Zobne ščetke	20 30
4. Usnine vode	20 40
5. Izdelki iz gume	20 50
6. Ščetke za lase	20 50
7. Glavniki	20 40
8. Parfumenija	20 50
9. Mineralne vode	20 30
10. Razpršilci, steklo	20 50
11. Irigatorji	20 50
12. Pralni praški	15 20
13. Ovomaltine, Nestle, Fosfatina, Elodon in vse druge konserve	8.5 15
14. Alkohol	30
15. Bencin za rane	30

Za te pribitke veljajo v ostalem smiselna določila naredbe Visokega komisarja od 27. novembra 1941-XX št. 165, Sl. list 96/41.

Načelnik VIII. oddelka
Trstenjak s. r.

Trgovcem z lesom v vednost

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine sklicuje v petek 19. junija t. l. ob 11. uri dopoldne v prostore Trgovskega doma skupščino sindikata trgovcev z lesom s tem dnevnim redom: Otvoritev skupščine, čitanje določil sindikata, volitev predsednika, volitev zastopstva sindikata, slučajnosti. Udeležba je za vse člane obvezna. Proti onim, ki bi se skupščine brez opravičila ne udeležili, se bodo uporabila določila pravil.

Pregled delavske zaposlitve

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine je izdal svoj izkaz za mesec april, ki navaja 27.659 zavarovancev, s čimer se je stalež zavarovancev v enem mesecu povečal za 1003 osebe. Zavarovancev TBPD je bilo 4584, Merkurjevih pa 90. Bolnikov je bilo 741 ali 2.87%, za 0.22% manj ko meseca marca. Skupna dnevna zavarovalna mezda je znašala 621 tisoč 157 lir, za 43.559 lir več ko meseca marca.

Največji prirastek delavstva so dosegle skupine: gradnje nad zemljo 473, gozdarsko-žagarska industrija 295, industrija kamenja in zemlje 221, oblačilna industrija 77, primanjkljaj pa izkazuje 11 skupin. Največji je pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb — 129, potem pa sledijo: hišni posli — 48, kovinska industrija — 29, trgovina — 20, hranilna industrija — 17, higiena — 10, gostinstvo — 9 itd.

Predpisi o ukoriščenju žitnega pridelka

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo, ki v glavnem določa:

Člen 1. — Pšenica, rž, soržica, ječmen in koruza so od trenutka žetve in po vsej svoji količini v zrnju pri pridelovalcu ali pri tistem, ki ima pridelek, pod zaporo na razpolago Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda in se ne smejo zapori odtegniti, kolikor ne določa naslednji člen izjem.

Taki zapori se smejo podrediti tudi drugi pridelki, porabni za peko kruha in za druge vrste živil.

Člen 2. — Od te zapore so izvzeti v količinah iz členov 9., 10., 12. in 13. te naredbe tisti pridelki, ki so določeni za družinsko potrošnje pridelovalcev in s temi izenačenih oseb ter količine za setev in za rejo živine.

Pridelki, ki kakor koli presegajo selvene potrebe, se morajo oddati pri zbiranju.

Člen 3. — Pridelovalci in imetniki z zaporo obseženih pridelkov so jih dolžni hraniti in so odgo-

vorni, da se upošteva zapora do njih oddaje pri zbiranju.

Z zaporo obsežni pridelki se ne smejo porabiti, odstopiti, skriti ali uničiti.

Nad njimi izvršujejo nadzorstvo organi iz člena 1. naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in nameščenci Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda, okrajnih načelstev in občinskih uradov.

Člen 4. določa, da morajo oskrbovalci gospodarstev prijaviti svojim občinam najkasneje do vstetega 31. avgusta za pšenico, rž, soržico in ječmen, za koruzo pa do vstetega 30. novembra ves svoj pridelek. V prijavi morajo navesti tudi podatke, ki so potrebni za oprositev zapore za one količine, ki naj jih obdrže za družino in gospodarstvo. Obrazci se dobe pri občinskih uradih.

Po členu 5. se morajo z zaporo obsežni pridelki oddajati, kakor to določa Prevod.

Oddani pridelki se plačujejo po cenah, ki jih določa Visoki komisariat.

Po členu 7. morajo pridelovalci žita ob žetvi obdržati količine, potrebne za setev v izmeri, določeni po členu 12.

Količino pridelanega ovsa morajo oskrbovalci gospodarstev prijaviti v 10 dneh po končani mlačvi, najkasneje pa do vstetega 30. novembra.

Oves smejo pridelovalci odsvojiti samo po predhodni odobritvi Prevoda.

Členi 9., 10., 12. in 13. določajo količine, ki se smejo obdržati od letine 1942. Namesto pšenice se lahko v celoti ali delno obdržijo količine drugega žita.

Ni pa dopustno, kakor določa člen 11., obdržati žito za lastno in družinsko porabo lastnikom zemljišč, ki so dana v zakup, četudi je s pogodbo določeno dajanje odmene v naravi.

Člen 13. določa, koliko se sme obdržati za rejo živine.

Kršitelji naredbe se kaznujejo z globo do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev, odtegnjeni ali prikriti pridelki pa se zaplenijo.

listinami. Dogovori z vojskujočimi se državami dovoljujejo Švedski, da more poslati vsak mesec 5 švedskih ladij v čezmorska pristanišča, če vozi enako število švedskih ladij v obratni smeri. Na ta način je mogla dobiti Švedska v času od 1. 1. 1941. do 31. 3. 1942. iz Severne in Južne Amerike tekstilne surovine, žito, krmila, riž, kavo in manjše količine tekočih goriv v skupni vrednosti 273 milijonov švedskih kron. Istočasno pa je Švedska izvozila visoko vredne izdelke kakor posebne stroje, jeklene izdelke, papir in stanične snovi za 156 milijonov švedskih kron. Po konferenci v Riu pa bodo švedski trgovini na razpolago samo še trgi v Argentini in Chilu. Tretja in najdražja čezmorska zveza veže ameriški kontinent z Bližnjim vzhodom in gre iz Egipta po cesti v Basro in nato v Turčijo. Ta zveza pa ima bolj strateški pomen in je njena gospodarska važnost malenkostna.

Dobavljanje rokavic in kravat detajlistom

VIII. oddelek Visokega komisariata sporoča:

Dovoljuje se industrijem in grosistom rokavic in kravat, da dobavijo detajlistom, ki so njihovi navadni odjemalci, v času od 31. oktobra p. l. največ 30% v dobi od 1. marca do 31. oktobra 1941. pri njih nabavljene količine blaga, ne da bi moralj zahtevati oddajo nabavnice.

Proizvajalci in grosisti odgovarjajo za prodaje, ki jih izvršijo in morajo na zahtevo kontrolnih organov dokazati z listinami na eni strani, da je detajlist njihov odjemalec, na drugi strani pa tudi obseg nabav, ki jih je detajlist izvršil v gori omenjeni dobi l. 1941.

Naredba o upravnih in nadzorstvenih svetih

Na Hrvaškem je izšla te dni naredba o članstvu v upravnih in nadzorstvenih svetih družb. Po tej naredbi sme biti ena oseba največ v 5 upravnih ali nadzorstvenih svetih. Družbe smejo plačati članom upravnega sveta največ do 40.000 kun letno, članom nadzorstvenega sveta pa največ 25.000 kun. Izjeme more dovoliti samo gospodarsko ministrstvo.

Proizvodnja mangana

Pri železni industriji je mangan tako važen kakor sol pri prehrani, naglašja »Südost-Echo« ter meni, da je pri preskrbi s to važno kovino v veliki stiski tudi Severna Amerika. Najvažnejša ležišča manganove rude so v Rusiji, Britanski Indiji, Južni Afriki, Braziliji in Kubi. V normalnih časih je znašala svetovna proizvodnja manganove rude 6 do 7 milijonov ton. Od tega se je porabilo v Angliji in USA 2.5 milijona ton. Rusija in Indija sta krili 7 desetih svetovne potrebnje. Tretjina ruske proizvodnje, ki je znašala pred sedanjo vojno 3 do 3 in pol milijona ton, pride na okoliš Nikopola v Ukrajini, ki je zdaj zaseden. Ostala so še kavkaška ležišča, od koder pa je transport zelo oviran. Težave so tudi pri izvozu manganove rude iz Indije in tako je Severna Amerika prikrajšana najmanj za eno četrtino svoje nekdanje potrebnje manganove rude.

Institut za obnovo italijanske industrije

V zvezi z ukrepi za sanacijo industrije po svetovni gospodarski krizi je bil l. 1933. v Italiji ustanovljen Institut za obnovo industrije (Istituto per la Ricostruzione Industriale, skrajšano IRI). Ta zavod je prevzel nalogo finansiranja številnih podjetij, pri katerih je udeležen. Tako je nastal pod državnim okriljem mogočen industrijski koncern, ki obsega predvsem težko industrijo in paroplovbo.

Lani je imel IRI 157, prejšnje leto pa blizu 98 milijonov lir dobička. Od tega je prišlo 126 milijonov na dobiček pri odprodanih udeležbah, dočim je znašal čisti poslovni dobiček 31 milijonov lir nasproti 26.2, 23.3, 21.2 in 16.5 milijona v prejšnjih letih. Po statutih je družba od lanskega dobička dodelila 20% rezervnemu skladu, 15% je določila za izobrazbo tehnikov in inženirjev, 55% pa je dala na razpolago državi kot lastnici družbe. Po želji Duceja je bilo od deleža za državo določenih 100 milijonov lir za vzgojo vojnih sirot, ki se hočejo posvetiti tehniki in industriji.

Poročilo za l. 1941. navaja, da se je udeležba IRI pri podjetjih lani z odprodajo udeležb nekoliko zmanjšala, vrednost ostalih udeležb pa se je povečala. Udeležba pri industrijskih obratih predstavlja po najnovejši bilanci vrednost 6.3 milijarde lir. Udeležba se nanaša na kompleks industrijskih podjetij v vrednosti 15.4 milijarde lir (prejšnje leto 11.8). Če se upoštevajo še tri velebanke, ki jih kontrolira IRI, tedaj se nanašajo interesi te finančne družbe na premoženjski kompleks v vrednosti 40 milijard lir (prejšnje leto 31 milijard), kar pomeni, da je več ko polovica delniške glavnice italijanskih delniških družb pod vplivom IRI.

Od povečanja vrednosti vsega

premoženjskega kompleksa, ki je pod vplivom IRI, v višini 9 milijard pridejo 4 milijarde na povečan obseg poslov treh bank, ki jih kontrolira IRI in pri katerih ima kredite 60.000 industrijskih, obrtnih in trgovinskih obratov. Nadaljnje 3 milijarde pridejo na povečanje investicije koncernskih

podjetij, ostanek dveh milijard pa na povečanje investicij iz državnih sredstev.

Vsa leta svojega obstoja posveča Zavod za obnovo industrije veliko skrb in izdatna sredstva izobrazbi vodilnega tehničnega osebja ter ima v tem pogledu dragocene izkušnje in velike uspehe.

Čezmorska trgovina nevtralnih držav

Na podlagi posebnih pogodb z vojskujočimi se državami morejo nevtralne evropske države del svoje blagovne izmenjave s čezmorskimi državami še nadalje vzdrževati. To velja zlasti za obe iberski državi, ki sta danes edino okno Evrope za transoceanski promet in sta torej prevzeli deloma vlogo Nizozemske in Belgije. Portugalska in Španija sta danes tranzitni most za kontinent in čez obe te državi je prišlo leta 1940. 16krat toliko čezmorskega blaga v Evropo ko pred vojno. To sledi iz silnega narastka španskih tranzitnih dohodkov od 71 milijonov eskudov v letu 1938. na 1235 milijonov eskudov v letu 1940. Pet šestin vse španske blagovne zamenjave je odpadlo na tranzitni promet. Seveda pa je treba pri oceni španskih tranzitnih dohodkov upoštevati tudi veliko podražitev prevoznih stroškov.

Zaradi ustavitve severnoameriške plovbe v Lisabonu je seveda računati za nazadovanjem tranzitnega prometa. Oskrba Španije s čezmorskim blagom za lastno uporabo pa je še naprej mogoča. Tako more dobiti Španija najvažnejša tekoča goriva iz USA. Mora pa to kurivo deloma sama prepeljati na svojih lastnih petrolejskih ladjah, ki imajo skupno 80.000 brt. Tudi argentinski dovozi žita v višini

pol milijona ton bodo v znatni meri nadomestili izpadek severnoameriških dobav.

Za Švico je položaj težavnejši. Do balkanskega konflikta je mogla Švica na jugoslovanskih in grških ladjah prepeljati njej potrebno blago do Genuje in od tam v Švico. Sedaj je to nemogoče in zato si je Švica ustvarila lastno trgovsko brodogoj, ki ima 47.000 brt. Obseg blagovne zamenjave pa je naravno nazadoval, in sicer po vrednosti za 10 do 25 odstotkov, kar pomeni, da je padel obseg zun. trgovine po količini za skoraj dve tretjini. Treba namreč upoštevati, da so se prevozniki stroški silno povečali. Tako so narasli prevozniki stroški za tono argentinskega žita od 18 na 360 frankov. Švica si je pomagala tudi na ta način, da prevaža blago od portugalsko-španske oz. od špansko-francoske meje z lastnimi avtomobili. Ker se je otežkočil tranzitni promet čez New York, je začela Švica v zadnjem času dirigirati svoj izvoz čez Buenos Aires.

Svojevrsna je čezmorska trgovina Švedske, ki je sicer nazadovala na 22 odstotkov obsega v letu 1939., ki pa še vedno znaša 10% vse švedske blagovne zamenjave. Čezmorska trgovina Švedske se razvija na podlagi tako imenovanega »Göteborg-prometa« s spremni-

Italijanska zunanja trgovina

Te dni je bil določen obseg blagovne izmenjave med Italijo in Španijo, nedavno pa je bil sklenjen dodatni trgovinski sporazum med Italijo in Bolgarijo, po katerem se bo po vrednosti izmenjava blaga povečala od 800 na 1000 milijonov lir letno. Trgovinski odnosi z Nemčijo, ki že dolgo prevzema največ italijanskega izvoza, so se letos znatno poglobili in se bodo še razširili, ker bo mogoče uvažati blago tudi iz raznih zasedenih pokrajin.

Znatno bo letos razširjena tudi trgovina z Romunijo, Madžarsko, Slovaško in Finsko. Romunija bo povečala dobave mineralnega olja, Madžarska pa bo pošiljala tudi pridelke iz Bačke. Nova velika klavnica v Novem Sadu bo središče izvoza mesa v Italijo. Povečane bodo tudi hrvaške dobave.

Zmanjšati se utegne samo trgovinski promet s Švicco in Francijo, ker se je zmanjšala proizvodna sposobnost Švice pri onem blagu, ki najbolj zanima Italijo, in ker je izvozna kapaciteta nezasedene Francije razmeroma šibka. Trgovinski promet s Portugalsko se je že lanj razširil, dobro pa se bo razvijal tudi promet s Turčijo po obnovi železniške zveze med Turčijo in Bolgarijo.

V Italiji je vse ukrenjeno, da bo na razpolago čimveč blaga za zunanjo trgovino. V poštev pridejo predvsem tekstilni izdelki in vrtnarski pridelki. Tekstilna industrija je ena najvažnejših izvoznih industrij Italije in za svoje tekstilno blago dobiva Italija iz inozemstva najvažnejše in najpotrebnejše proizvode.

Iz italijanskega gospodarstva

Kongres mednarodne obrtniške centrale bo letos meseca septembra v Budimpešti. Predsednik obrtniške centrale nacionalni svetnik Gazzotti je te dni prispel v Budimpešto ter s predstavniki madžarskega obrtništva izvedel priprave za kongres, ki ima na sporedu razne prireditve in predavanja.

Donos državnih monopolov je v novem proračunu, ki se začne izvajati letos 1. julija, preračunan na 5334 milijonov lir, dočim je znašal v tekočem letu 4350 milijonov. V Italiji je monopol na tobak, sol, cigaretni papir, vžigalice in kinin. Najbolj se je zvišal dohodek od tobaka, dohodek od soli pa se je znižal od 343.1 na 322.5 milijona lir. Monopolni dohodki v zasedenih pokrajinah so cenjeni na 127, izdatki pa so preračunani na 25 milijonov lir.

Nova paroplovna družba »Ital-Orient« je bila ustanovljena v Triestu z glavnico 120.000 lir. Družba se bo bavila z morskimi in zračnimi plovbo v Italiji in v prometu s čezmorskimi državami.

Italijansko-španski odbor za trgovinsko izmenjavo se je te dni sestal v Rimu. Delegati so obravnavali načrt in obseg blagovne izmenjave med obema državama za leto 1942./43.

Združenje za avtarkično važne ukrepe je bilo ustanovljeno pod okriljem ministrstva za narodno vzgojo. Novo združenje bo organiziralo zbiranje starega blaga, ostankov in odpadkov, da se tako podpre avtarkično stremljenje z zbirko novih surovin. Pri zbiranju starega blaga se bo predvsem udeleževala šolska mladina. Nova organizacija že deluje na šolah Rima, Milana in Turina.

Pokrajinski svet za izrabo vodnih poti v milanski pokrajini je potrdil obsežne načrte za poglobitev in ureditev strug štirih rek. Izvedba načrtov bo stala 70 milijonov lir ter prispeva od tega polovico država, polovico pa pokrajina.

Odbor za razdelitev tehničnega lesa je bil ustanovljen v Rimu.

Milanski mestni park bo razširjen in bodo vanj vključene tudi stare utrdbe okrog Beneških vrat. Na teh utrdbah so prirejali tradicionalne ljudske zabave, ki so pa od julija dalje prepovedane, ker se je že pričelo preurejanje parka.

Po italijansko-madžarskih prometnih pogajanjih, ki so bila nedavno v Stresi, so rešili vrsto tehničnih vprašanj za olajšanje blagovnega prometa med Italijo in Madžarsko. Razpravljali so tudi o vprašanih madžarskega izvoza ži-

Predpisi za ukoriščenje lanenega semena

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Člen 1. — Pričeni z letino 1942 morajo pridelovalci ali kdor koli je upravičen razpolagati s semenom prijaviti vse laneno seme Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu v 30 dneh po spravilu in je vse seme pod zaporo na razpolago Visokega komisariata, kolikor ne določa naslednji člen izjeme.

Člen 2. — Od te zapore so izvzete količine, ki so potrebne za porabo pridelovalnega gospodarstva, računaje po največ 250 kg na vsak hektar navadno z lanom posejane površine.

Člen 3. — Z zaporo obseženo seme se mora oddajati na krajih, po pogojih in v rokih, ki jih določa Pokrajinski prehranjevalni zavod.

Ob oddaji dobi oddajnik posebno potrdilo.

Člen 4. — Tvrde, ki so pooblašene za prevzem semena, katero je treba oddati po določilih prednjega člena in za njegovo predelavo, določa Visoki komisariat, ki ustanovi tudi pogoje za predelavo semena in za oddajo v promet olja ter njegovih postranskih izdelkov.

Člen 5. — Tvrde iz prednjega člena morajo voditi sproti dopol-

vine v Italijo ter o boljšem izkoriščanju hladilnic v Fiumi. O raznih načrtih, ki so bili predlagani v Stresi, bo razpravljala nova konferenca, ki bo v jeseni na Madžarskem.

Italijanska filmska industrija je izdelala lani 80 filmov, v delu pa jih je še 95. Tujih filmov je bilo uvoženih 130, od tega polovica iz Nemčije. Filmskih podjetij je bilo lani 90, letos pa bo število podjetij znižano na 25, ker bodo mala podjetja prevzeli veliki koncerni in delniške družbe, kar bo filmski industriji v korist in napredek.

njevanjem prejemi in oddajni vpisnik, ki ga predhodno vidira Visoki komisariat, in v katerega morajo vpisovati vse podatke, nanašajoče se na promet lanenega semena in izdelkov, dobljenih pri njegovi predelavi.

Člen 6. — Določbam te naredbe se smejo podrediti tudi drugi pridelki, iz katerih se da dobiti olje.

Člen 7. — Razveljavljajo se naredba z dne 27. oktobra 1941-XIX št. 139 in vse določbe, ki bi nasprotovale določbam te naredbe.

Člen 8. — Kršitelji določb te naredbe in odredb, ki jih v izvrševanju podeljene oblasti izda Pokrajinski prehranjevalni zavod, se kaznujejo, če dejanje ni huje kaznivo, po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5.000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. V hušjih primerih se sme izreči poleg denarne tudi zaporna kazen. Odrediti se sme začasni ali predlagati trajni odvzem obrtne pravice. Vselej se odredi zaplemba proizvoda.

Člen 9. — Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 6. junija 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Banke v Češko-moravskem protektoratu

Vsi denarni zavodi Češko-Moravske obvezno združeni v Osrednji zvezi denarnih zavodov. Po zadnjem letnem izkazu so imeli ti denarni zavodi naslednje vloge: obe deželni banki 1,3 milijarde Kč vlog, hranilnice 13,9 milijarde, kmetijske in tako imenovane meščanske posojilnice (zadružni kreditni zavodi) skupno približno 10 milijard, delniške banke 5,3 hranilnih in 17,1 milijarde drugih vlog. Te številke zadostno dokazujejo veliki pomen denarnih zavodov v protektoratu, dajejo pa tudi lepo sliko o smislu za varčevanje, ki je lasten češkemu prebivalstvu.

8 velikih bank izkazuje vsaka nad 1 milijardo bilančne vsote. To so naslednje banke: Živnostenska banka, Češka eskomptna banka, Češka Union-banka, Praška kreditna banka, Češka industrijska banka, Agrarna banka, Moravska banka in Češko-moravska banka. Vse te banke so v l. 1941. znova razširile svoje posle. Zelo dobri posli industrije so omogočili v velikem obsegu samofinansiranje podjetij in samo del razpoložljivega bančnega denarja se je v obliki industrijskih in trgovskih kreditov znova zlij neposredno v gospodarstvo. Večina razpoložljivega denarja bank se je uporabljala za javna posojila.

V primeri z l. 1940. je treba omeniti nekatere spremembe. Do l. 1940. je stalno padala postavka debitorjev, kar je s stališča bančno-gospodarske rentabilnosti že zbuvalo zaskrbljenje. Lani pa so mogle banke izkazati narastek debitorjev.

Dotok tujih sredstev je bil pri hranilnih vlogah relativno celo večji ko kreditorjev. Ti so se povečali v l. 1941. za 3,81 milijarde ali za dvakrat toliko kakor v l. 1940., prave hranilne vloge pa so narasle za 510 milijonov Kč ali za deseterkratno povečanje v l. 1940.

Naložbe v menicah, vrednostnih papirjih in debitorjih so se podvojile od 2.1 na 4.2 milijarde; 83 odstotkov vse sredstev vebank je bilo naloženo na ta način.

Razvoj pri 8 vebankah je bil v zadnjih treh letih naslednji:

	1939	1940	1941
v milijardah Kč			
vloge	4.9	4.7	5.2
kreditorji	11.1	13.3	17.1
gotovina	2.6	2.8	3.1
menice	1.4	3.9	6.9
kredit	8.8	7.7	7.7
vrednostni papirji	3.3	3.9	5.2
udeležbe	0.6	0.7	0.7
bilančne vsote	18.0	20.3	24.9
donos obrestj	0.69	0.62	0.69
razlika med akt. in pas. obrestmi	0.22	0.23	0.3
provizij. dohodki	0.16	0.19	0.22

Že v 24 urah

barva, plesirani kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Jubilej dela

Gospa Irma Stupica, lastnica znane trgovine z železnino v Ljubljani na Gosposvetski cesti, ima za seboj 40 let vztrajnega in požrtvovalnega dela. Kot hčerka ugledne ljubljanske družine Azmanove se je pripravila za državno poštno službo, da bi mogla prej pomagati bratom in sestram, pa se je zatekla v službo tvrdke Stupica, kjer je od vestne, inteligentne uradnice in tovarišice v delu postala življenjska družica lastnika tvrdke, pokojnega g. Franca Stupice. Kakor poslovnemu delu, tako se je vsa posvetila dolžnostim materinstva in gospodinjstva, ima pa od nekdanj tudi čuteče srce in odprte roke za reveže.

Ob svojem jubileju ima gospa Irma Stupica visoko zadoščenje zglede delavnosti in človekoljubnosti, v stanovskih vrstah pa velik ugled kot vzorna sodelavka in naslednica soproga, nekdanjega predsednika ljubljanskega združenja trgovcev in dobrotljivega pokrovitelja trgovskega naraščaja.

Nabavljalne zadruge nemškega trgovstva

Nemški listj objavljajo poročila organizacije Edeka, t. j. nabavljalnih zadrug nemške trgovine s kolonialnim blagom, delikatesami in živili. Promet krajevskih organizacij se je od lanj povečal za 10%, od l. 1938. pa za 21%. Dolgovni članovi so zelo padli in so znašali konec leta 1941. samo še 3,5% vsega letnega prometa, dočim so znašali pred leti nad 10% vsega letnega prometa.

Zveza Edeka organizacij je imela lani 524 včlanjenih zadrug, osrednja organizacija pa 169 milijonov mark prometa, čistega dobička pa nad 82.000 mark. Organizacija ima svojo banko, katere bilančna vsota se je povečala od 51.4 na 66.3 milijona mark. Čisti dobiček banke je znašal lani nad 184.000, prejšnje leto pa 152.000 mark.

Hranilniški odsek je štel lani 239 skupin, ki so imele skupaj 10.046 članov ter so vložile v Edeka banko hranilnih vlog za 1,6 milijona mark.

Gospodarske vesti iz Turčije

S posebnim zakonom je dobila turška vlada pooblastilo, da kontrolira vso turško zunanjo trgovino. Dosedaj je kontrolirala turška vlada z izdajo posebnih izvoznih dovoljenj samo izvoz nekaterih predmetov, sedaj pa je pod njeno kontrolo ves izvoz. Podobni predpisi so bili izdani tudi za ves uvoz, da je torej vsa turška zunanja trgovina pod kontrolo vlade.

Proizvodnja jedilnega olja se je v Turčiji znatno povečala, ker je gojitev oljnega semena turška vlada zelo pospeševala. Dočim je v l. 1940/41 pridelala Turčija 30 milijonov litrov oljnega semena, ga je pridelala v l. 1941/42 okrog 55 milijonov litrov.

Madžarska industrija

V madžarskih industrijskih obratih je bilo pred vojno zaposlenih nad 400.000 delavcev, če pa prištejemo še obrtne obrate, se število industrijskega delavstva sedanje povečane Madžarske zviša na en milijon. Po navedbi ministrstva so leta 1939. znašale investicije v industrijskih obratih 530 milijonov pengö, v rudniških obratih pa nad 80 milijonov. Za nove industrijske obrate je določenih 140 milijonov. Tako znašajo vse investicije industrije in rudarstva okrog 750 milijonov pengö.

Vrednost madžarske industrijske proizvodnje je znašala l. 1940. okrog 337 milijonov, konec januarja 1941. pa že 358 milijonov. Lani junija je bila madžarska industrijska proizvodnja vredna 389 milijonov pengö.

Gospodarske vesti

Iz večine srbskih krajev poročajo, da bo letošnja letina po dosežanih znakih zadovoljiva.

Po novem nemško-bolgarskem dogovoru Bolgarska ne bo zvišala cene za izvozna vina ter bodo ostale cene iste kakor lani, t. j. 60 do 62 mark za hektoliter franko stara bolgarska meja, postaja Dragoman.

Na Bolgarskem so dosedaj dobivali otroci in bolniki še bel kruh. S 1. junijem pa se bel kruh na Bolgarskem sploh odpravlja. Vendar pa bodo dobivali otroci in bolniki še nadalje pšenični kruh.

Gen. direkcija romunske bolniške blagajne je dobila dovoljenje, da nabavi v Nemčiji za 100 milijonov, v Italiji pa za 50 milijonov zdravil, obvezilnega materiala in drugega sanitetnega in zdravstvenega materiala.

Avtonomni romunski železniški upravi dovoljeni investicijski krediti je vlada zvišala od 29,8 na 30,5 milijarde lejev.

Med Slovaško in Romunijo se je sklenila nova trgovinska pogodba, po kateri se določa obseg zamenjave blaga na 150—200 milijonov Ks. Pred enim letom je bila vrednost te zamenjave le 142 milijonov Ks, leta 1940. pa je znašala še 247 milijonov Ks.

Med Nemčijo in Turčijo je bil podpisan dogovor, s katerim se določajo cene za blago, ki si ga boste obe državi izmenjali v vrednosti 100 milijonov turških lir. Nadalje se pripravljata med obema državama nova carinska pogodba.

Madžarska vlada je dovolila izvoz 20.000 ton oglja iz Szeklerske dežele. Od tega je določenih 8000 ton za Nemčijo, 5000 ton za Švico, ostanek pa še ni razdeljen. Večina oglja za Nemčijo in Švico je bila že odposlana.

Mesto Budapešta namerava sezidati veliko število stanovanjskih hiš. Da se krijejo gradbeni stroški, se namerava uvesti 30dstotna doklada na najemnine. Poleg tega naj bi se porabili za to akcijo presežki socialnih ustanov.

Obvezno zbiranje kuhinjskih odpadkov daje v Veliki Pragi dnevno od 250 do 300 stotov odpadkov. 87 odstotkov teh odpadkov tvori krompirjevi olupki. Svinjereji se za te odpadke močno zanimajo in bo sedaj tudi v drugih čeških mestih uvedeno obvezno zbiranje odpadkov.

Zaradi pomanjkanja bencina je bil na Portugalskem še bolj omejen avtomobilski promet.

Proizvodnja oglja se je v Franciji od izbruha vojne početrila. Število vozil, ki uporabljajo oglje kot pogonsko sredstvo, je naraslo od 7000 na 100.000.

Obvezno delovno službo za vso moško in žensko mladino od 16. do 20. leta je uvedel švicarski zvezni svet. Mladino bodo zlasti zaposlili pri kmetijskih delih.

Švicarski državni dolg je za časa sedanje vojne narasel za 2,07 na 4 milijarde švicarskih frankov.

Denarstvo

128 okrajnih posojilnic na Češko-Moravskem je imelo 31. decembra 1941. hranilnih vlog na knjižice za 4243 milijonov Kč, na tekoče račune pa za 822 milijonov K, skupno torej za več ko 5 milijard K. Vseh posojil so dale te posojilnice za 2829 milijonov K. Glavnice teh posojilnic znašajo 38, njih rezerve pa 250 milijonov kron. Čisti dobiček vseh posojilnic je znašal 7,16 milijona K.

Racionalizacija bank se je izvedla v Romuniji. Dočim je bilo v Romuniji še pred 10 leti približno 1000 bank, jih je sedaj samo 250.

Novo notranje posojilo v višini 150 milijonov turških funtov namerava razpisati turška vlada. Posojilo se bo obrestovalo po 7,5%, emisijski tečaj pa bo 95%.

Angleška vebanka Barclays Bank je zaprla dosedaj 500 svojih podružnic, druga vebanka Midland Bank pa okoli 300.

Banka za mednarodna plačila v Baslu bo tudi za leto 1941. izplačala 60dstotno dividendo.

Industriali!

Adottate nei Vostrì Uffici
Nastri per macchina
Carta carbone
Matrici per duplicatori
marca superiore «ITALBA»
Prezzi vantaggiosi. Preventiva richiesta

Industrialci!

Uporabljajte v svojih pisarnah
trake za pisalne stroje
karbon-papir
razmnoževalne matrice
najboljše znamke «ITALBA»
Ugodne cene. — Cenik na zahtevo.
«ITALBA» — TORINO
Piazza Risorgimento n. 12, tel. 76-152.